

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

9 Vtrùm tempora ieiunij ab Ecclesia sint rectè determinata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

vt cum quis manens in loco vbi viget præceptum, videt se horis posterioribus impeditum iri. secus verò quando intra tempus implendi desinet esse subditus præcepto. Ratio est, Quia quando præcipitur vt intra tale tempus hoc vel illud facias, intelligitur tacita conditio, Si toto illo tempore subditus præcepto manseris. vnde si te contigerit in terea eximi à subiectione præcepti; siue per dispensationem, siue alio modo, non teneberis tempus exemptionis præuenire. Ex quibus patet responso ad argumentum.

57
Discedens
ex oppido
vbi non est
ieiunium.

Tertio, Qui manè discedit ex oppido, vbi non est ieiunium, potest comedere, etiam carnes, vt alij, etiam si vesperi, vel meridie peruenturus sit ad oppidum domicilij vbi abstinetur. hoc tamen loco non poterit carnibus vesci; quia in loco domicilij statim eius legibus tenetur. Poterit tamen cenare, quia ieiunio semel violato non tenetur à cæna abstinere: quod si nondum violatum est, tenetur illud seruare, & à secunda refectione abstinere.

58

Quarto, Qui discedit manè ex oppido domicilij vbi est ieiunium, peruenturus ad locum, vbi non est ieiunium, non potest quidem in loco domicilij vesci carnibus; quia quamdiu ibi est, obligatur præcepto abstinendi à carnibus, sicut alij; potest tamen sumere ientaculum, vt rectè docet Sancius, si certus sit se peruenturum ad locum illi præcepto non subiectum. Ratio est, Quia non tenetur illo die abstinere à secunda refectione, cum in loco, quò peruenturus est, possit secundo & tertio comedere: ergo potest primam refectionem sumere manè antequam discedat, quicumque enim potest intra diem bis comedere, non tenetur illo die præcepto ieiunij quoad vnicam refectionem, vt supra dub. 3. ostensum est.

59
Qui recessit
à loco
vbi adhuc
durat
Quadragesima
in alium vbi
transacta.

Petes, Vtrum is qui durante Quadragesima in oppido vbi verfabatur, recessit aliò, vbi illa iam est transacta, teneatur ibi eam perficere. Res est, quæ quotannis accidit ob mutationem Calendarij, quibusdam locis non recepti. Videntur teneri; quia hoc præceptum est generale: ergo obligat vbique, & vbique impleri debet.

Non obligari.

Contrarium verius fortasse alicui videri possit, ob rationem illam generalem, quòd possit se moribus eorum, quibus eum viuunt, accommodare. Confirmatur; Quia qui primis quatuor diebus Quadragesimæ veniunt Mediolanum, non tenentur ieiunare, vt communis in Italia est opinio; eò quòd ieiunium illud ibi nondum fit inchoatum: ergo etiam qui veniunt aliquò, vbi iam est transactum, non tenentur; sed possunt se incolis accommodare. Idem dicendum de Festorum celebratione.

De confessione annua, & communionem, alia est ratio; nam qui in Paschate non impleuit, tenetur postea ad primam opportunitatem, iuxta veriore sententiam: hoc enim onus absolute personam, absque respectu ad locum, afficit.

60
Ad rationem.

Ad rationem Respondeo, Est ieiunium Quadragesimæ obliget omnes, & vbique; non tamen omnino absolute, sed sub tacita conditione; si sint in loco vbi nondum est expletum, sicut Festa communia. Hæc sententia videtur satis probabilis; si loquamur de iis, qui non in fraudem ieiunij, sed bona fide negotiorum causa locum mutant; præsertim cum valde difficile sit in conuictu humano seorsum ab alijs seruare ieiunium, ceteris omnibus à ieiunij lege solutis, & minime ieiunantibus.

Contrariam tamen sententiam etiam valde probabilem sentio, & in praxi suadendam: neque dubium est quin Ecclesia sic possit obligare.

DUBITATIO IX.

Vtrum tempora ieiunij ab Ecclesia sint rectè determinata.

D. Thomas art. 5.

Respondeo affirmatiuè: cum enim ieiunium vsurpetur ad expiationem peccatorum, & eleuationem mentis in Deum, illis maximè temporibus indicitur ab Ecclesia, quibus in hæc præcipuo quodam studio est incumbendum; nimirum ante solemnitate Paschalem, Quatuor anni temporibus, quibus Ecclesiæ ministri ordinandi, & in Vigilijs maiorum Ecclesiæ Festorum.

Ac Primò quidem, ieiunium Quadragesimæ indicitur tempore verno ante solemnitate Paschalem, ob quatuor potissimum causas. Primò, Quia maximè illo tempore vacandum fidelibus orationi, & recolendis ijs que Dominus pro nobis gessit, præsertim passione, morte, & resurrectione; ad hoc autem præstandum aptissima dispositio est ieiunium. Secundò, Quia tunc debent se parare ad confessionem, & Eucharistiam, agendo penitentiam, castigando carnem, & gratiam à Domino vitæ emendandæ impetrando, ad quæ omnia nihil accommodatius ieiunio: vnde in Collecta dicitur, *Deus, qui Ecclesiam tuam annua quadragesimali obseruatione purificas*. Tertio, Istud tempus est ieiunio accommodatissimum, ratione castitatis, & vt caro non dominetur spiritui. nam verno tempore natura maximè incitari solet ad libidinem, ob sanguinis & spirituum augmentum ac feruorem. Itaque parsimonia victus & vsu ciborum refrigerantium, minusque alentium, comprimenda. Quarto, est aptissimum ratione valedudinis, vt nuper Clar. Medicus D. Viringus edito libello eruditè ostendit: tunc enim humores augeri & effervescere incipiunt: vnde opus est detractione, & temperatione per medicamenta cathartica, & sanguinis missionem; quorum locum saluberrimè supplet ieiunium, vt inquit D. Basilii Orat. 2. de ieiunio.

Porro hic numerus dierum potius quam alius est definitus, Primò, Vt Dominum aliquo modo imitemur, qui vnico solido ieiunio hunc numerum impleuit. Secundò, ob varia mysteria huius numeri, quibus designatur, tempus huius vite esse tempus penitentiae: vnde & Moyses 40. dies in deserto ieiunauit, vt Legem acciperet: & Elias totidem dies, per desertum fugiens Iezabel, & ad montem Dei Oreb proficiscens. Filij Israel 40. annos in deserto peregrinati sunt, & 24. mansionibus ad terram promissionis perueniunt. Denique diluuium 40. dierum pluuiâ totum mundum inundauit, cumque peccatis expiauit. vide Ambros. Sermon. 23. 24. & 34. Chrysost. Homil. 1. in Genesim, Cyprianum, Sermon. de ieiunio Christi. Tertio, Quia sic Domino, cui de omnibus decimas dari lex iubet, soluimus decimas dierum anni; vt pulchrè tradit Gregorius Hom. 16. in Evangelia. constat enim annus diebus 365. huius numeri decima pars sunt 36. Primis Ecclesiæ temporibus, Quadragesimæ ieiunium propriè solum consta-

constabat sex hebdomadibus seu 36. diebus, & inchoabatur à Dominica Quadragesimæ, vt habetur cap. Quadragesimæ, dist. 5. dicebatur tamen ieiunium Quadragesimæ, includendo Dominicas; etsi illis non ieiunabatur. Postea Telesphorus, qui fuit nonus Pontifex, addidit septimam hebdomadam pro Clericis, nimirum eam, quæ est à Dominica Quinquagesimæ, vt patet cap. Statuimus. dubit. 5. Verum quia hæc lex moribus vrentium non est approbata, (vt Gratianus ad cap. In istis, ait) vel certè contraria consuetudine est abolita, præterquam in quibusdam Monasteriis, modò non obligat. Multi tamen pij viri abstinentiam carniùm à Quinquagesimæ incipiunt.

64. Mansit autem in Ecclesia consuetudo inchoandi hoc ieiunium à feria quarta Quinquagesimæ; tum vt 40. dies ieiunij expleantur; tum quia olim per totum annum extra tempus Paschale, feria quarta & sabbato ieiunabatur: & ita etiam solum 36. dies propriè ad Quadragesimam dicerentur pertinere, tamen re ipsa erant 39. assumptis tribus ex hebdomadibus Quinquagesimæ.

Ieiunium feria 4. & 6.
De ieiunio ferie quartæ & sextæ constat ex Epiphonio hæresi 75. vbi dicit hoc ab Apostolis institutum, & toto orbe receptum.

Sabbati ieiunium.
Sabbati ieiunium etsi non vbique, tamen in Ecclesia Romana & in Africa receptum erat, vt constat ex D. Augustino epist. 118. cap. 2.

65. Ieiunium quatuor temporum respondet quatuor anni quadrantibus, quibus insignes existunt æris & corporum mutationes; nimirum veri, æstati, autumno, hiemi. Olim solum ter celebrabatur; sed Calixtus I. epist. 1. constituit quater fieri, vt habetur c. 1. Ieiunium, d. 76. Quibus autem temporibus fieri debeat, statuit Vbianus l. cap. 4. Statuimus, d. 76. vbi multa alia de hoc videre licet; & apud Couarr. lib. 4. var. c. 20. num. 9.

Ex his colligi videtur, ieiunium ferie quartæ, sextæ, & sabbati per annum non ita strictè obligasse, nisi ad abstinentiam carniùm: alioquin superfluum fuisset instituire ieiunium Quatuor temporum.

66. Ieiunia vigiliarum sunt ista, vigilia Natiuitatis Domini, & Assumptionis B. Virginis: vtunque habetur cap. 1. de Obseru. ieiun. Vigilia omnium Apostolorum, excepta vigilia Philippi & Iacobi, & Ioannis Euangelistæ. Ita habemus c. 2. eodem, vbi Innocentius III. Consultationi tua taliter respondemus, quod omnium Apostolorum vigilia sunt in obseruatione ieiunij celebranda, præter vigilia Apostolorum Philippi & Iacobi, & B. Ioannis Euangelistæ: quoniam ipsorum solemnitas intra solemnitatem Paschalem, istius autem intra Natalis Domini celebratur. Vnde patet, Concilium Prouinciale non posse ieiunium vigilia sanctorum Bartholomæi, Matthiæ, Iacobi, vel Thomæ tollere; quia non potest tollere legem aut consuetudinem Ecclesiæ vniuersalis. Si tamen in aliquo loco longa consuetudine receptum esset vt illis diebus non ieiunetur, excusaret à peccato: sicut enim consuetudo potest tollere obligationem seruandi Festi S. Bartholomæi, vt habetur d. cap. 2. ita etiam obligationem ieiunij, eadem est ratio aliorum festorum & ieiuniorum; quamquam difficilius sit consuetudinem contra illustriora inualefcere, quàm contra minus illustria.

Quatuor ieiunia ex consuetudine.
Præter hæc sunt quatuor Ieiunia, quæ etsi Iure scripto non contineantur, tamen generali Ecclesiæ

consuetudine seruantur; Vigilia S. Ioannis Baptistæ, S. Laurentij, omnium Sanctorum, & Pentecostes, vt communiter tradunt Doctores.

Ex his patet, ieiunia, ad quæ Iure scripto obligamur, esse 56. nimirum quadragesimam in Quadragesimæ, nouem ratione Quatuor temporum, (nam tria incidunt in Quadragesimam) & septem vigiliarum. His adde quatuor vigiliarum ex consuetudine; & præterea quæ cuique loco sunt peculiaria.

Petes, Vtrum Dominico die fas sit ieiunare. An die Dominico.
Respondeo, Si non fiat ex aliquo errore, vt fiebat à Manichæis; nec ex contemptu moris ecclesiastici, & scandalum absit, posse ex aliquo honesto motiuo fieri. vnde & multi Eremitæ diebus Dominicis ieiunabant, vt ex Vitis Patrum constat.

D V B I T A T I O X.

De ieiunij commodis.

69. **M**axima commoda adfert ieiunium, sed potissimum quinque. Primò, Præstat corpori bonam valetudinem, & agilitatem; arcendo omne pænè genus morborum: nam ferè omnes morbi ex eo proueniunt, quòd homo plus ingerat quàm natura possit rectè conficere ac dispensare, & superflua discutere. Hinc vertigines, apoplexia, paralysis, & varij capitis dolores: hinc tusses, asthmata, & phthisis, & pectoris mala: hinc variæ cruditates & lacerationes in stomacho: ileus, colica, dysenteria, diarrhoea in intestinis: obstructions in mesenterico, in hepate, in splene: calculi in renibus: hinc omnes morbi articulares: hinc crudis humoribus corruptis multæ febrium species. vnde meritò dixit Demetrius Epagomenus: Ἀδδραγία ἢ πολυποσία πλεῖστον νοσημάτων αἰτία; Saturitas & larga potio plurimorum morborum causa; & vulgò dici solet, Plures occidit gulâ, quàm gladio.

Ieiunium verò causas morborum tollit: nam facit vt perfecta sit concoctio, & facilè consumit & discutit quicquid ex prima, secunda, vel tertia concoctione est superfluum; quod alioquin istorum morborum est causa. Hinc Cyprianus, vel quicumque est auctor Serm. de ieiunio Christi, Ieiunium carnes azymas mundat, & solidat; & putredines, quæ ex adipe procedunt, consumit & siccât.

Secundò, Longauitatem præstat: dum enim arcet vel consumit humores naturam grauantés, & calorem natium opprimentes, vis naturæ manet integra & sui iuris, vitamque extendit quamdiu naturaliter produci potest: ita vt homo non nisi mero senio, & naturæ defectu viuere desinat. Confirmatur, Quia plerique ante istam ætatem morbis oppressi decedunt, quos morbos ieiunium excludit. Denique exemplo sunt Eremitæ, & multi SS. Patrum, qui vitam per ieiunium in extremam ætatem extenderunt, vt Paulus, Antonius, Hilarion, Hieronymus, Romualdus, Franciscus à Paula, & alij innumerj.

Neque est quòd hic recurat quis ad miraculum; quia ferè omnes ieiunio dediti, qui aliis laboribus fracti non fuere, longæui fuere. Noui Monasterium seminarum, tenuissimo victu vrentium, vbi etiam sexagenariæ & septuagenariæ nondum inter seniores censentur: vt meritò dixerit Sapiens Eccles. 37. Qui abstimens est, adiciet vitam.

Tertiò, Carnis tentationes extinguit, eamque

Q 99 2 Ipi-